

تحلیل محتوای کتاب روان شناسی پایه یازدهم با تاکید بر ساحت های شش گانه تعلیم و تربیت

شقایق احمدی

¹ دانشجوی کارشناسی رشته راهنمایی و مشاوره، گیلان، ایران

shaghayegh3019@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی کتاب روان شناسی پایه یازدهم، از منظر توجه به ساحت های شش گانه تربیتی سند تحول بنیادین می باشد. جامعه آماری پژوهش، کتاب جدیدالتالیف روان شناسی پایه یازدهم می باشد که کل متن کتاب به عنوان نمونه مورد تحلیل و بررسی قرار گرفت. بدین منظور، ابتدا مولفه های مرتبط با ابعاد شش گانه تربیت از سند تحول بنیادین آموزش و پرورش استخراج شد، سپس این مولفه ها توسط پژوهشگر در محتوای کتاب درسی مورد تشخیص و اعتبار بخشی قرار گرفتند. براساس نتایج پژوهش، در کتاب روان شناسی پایه یازدهم ۲۲۳ مرتبه به ساحت های شش گانه تربیتی سند تحول بنیادین آموزش و پرورش توجه شده که ساحت علمی و فناوری با ۵۱/۵۶٪ بیشترین میزان و ساحت زیبایی شناختی و هنری با ۱/۳۴٪ کمترین میزان محتوا را به خود اختصاص داده بود. ساحت های اعتقادی عبادی اخلاقی، زیستی و بدنی، سیاسی و اجتماعی و اقتصادی و حرفه ای نیز به ترتیب ۱۳/۴۵، ۱۳/۹، ۱۲/۱ و ۷/۲۶٪ را به خود اختصاص داده بودند. داده ها بیانگر توجه نامتوازن محتوای درسی به ساحت های شش گانه تربیتی سند تحول بنیادین می باشد.

کلمات کلیدی

روان شناسی پایه یازدهم، ساحت های شش گانه تربیتی، تحلیل محتوا

مقدمه

عرصه تعلیم و تربیت از مهم ترین زیرساخت های تعالی همه جانبه کشور و ابزار جدی برای ارتقای سرمایه انسانی شایسته کشور در عرصه های مختلف است. تعلیم و تربیت دارای کارکردهای مختلفی از جمله علمی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی است. از این رو موضوعی مهم و ابزاری موثر و کارآمد برای توسعه علمی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی شناخته میشود (مرزوقی، ۱۳۸۴ و کاظمی، ۱۳۸۷).

هر جامعه ای بر اساس نظام ارزشی حاکم بر آن در صدد تعلیم و تربیت افرادی است که آرمان های خود را در وجود آن متبلور سازد. در جوامع مختلف برای رسیدن به این مهم، از ابزارها و رسانه های مختلفی استفاده میکنند. یکی از این ابزارها، مخصوصاً در کشور ما به دلیل غالب بودن و ندادن بهای زیاد به دیگر روش های آموزشی، کتاب های درسی هستند. (معاونت پژوهش، ۱۳۸۲)

کتاب درسی یکی از مهم ترین مراجع و منابع یادگیری دانش آموزان در هر نظام آموزشی است و در ایران نیز یکی از مهم ترین نقش ها را در برنامه های درسی ایفا می نماید به عبارت دیگر در ایران بیشتر فعالیت های آموزشی در چارچوب کتاب درسی صورت میگیرد و بیشتر این فعالیت ها و تجربه های آموزشی دانش آموز و معلم حول محور آن سازماندهی می شود. این واقعیت باعث شده است که صاحب نظران و پژوهشگران بررسی محتوای آموزشی دوره های تحصیلی را با توجه به نیازهای فراگیران مورد بررسی و تحلیل قرار بدهند (عریضی سامانی، عابدی، ۱۸۳۲).

برنامه های درسی یکی از مهمترین عناصر و آینه تمام نمای موفقیت و شکست و حتی در بیشتر موارد جهت دهنده نظام آموزشی است و محمل مناسبی برای ارائه دانش، تغییر نگرش و آموزش مهارت هایی به دانش آموزان، بزرگسالان و تصمیم گیرندگان اولیه خواهند بود. محصول برنامه درسی، کتاب درسی است. بررسی وضعیت موجود کتاب های درسی از این جهت مهم است که تصویر دقیقی از کم و کیف توجه به این مضامین به دست می دهد و در حکم بررسی وضعیت موجود، بینش های لازم را برای برنامه ریزان و